

การพัฒนาผลิตภัณฑ์วิชาการตามมาตรฐาน กรมควบคุมโรคของสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง

ดวงกมล หาทวี พย.บ, วท.ม.

สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในงานประจำ (Routine to Research : R2R) โดยใช้รูปแบบการวิจัยประเมินผล (Project evaluation research) มาเพื่อประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ ในปีพ.ศ. 2555 – 2560 โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP Model ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการประเมินย้อนหลังจากข้อมูลเอกสารที่มีอยู่โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP model ของ Stufflebeam วิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และการประเมินข้อมูลโครงการที่รวบรวมมา เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบรวบรวมโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ และแบบประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ที่ประยุกต์ CIPP model มาปรับใช้

ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็งของการดำเนินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) เนื่องจากอัตราเบิกจ่ายเงินของโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ด้านการประเมินบริบทสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) มีจุดแข็งจากการจัดทำโครงการที่คำนึงถึงนโยบาย จุดเน้นของกรมควบคุมโรค และยุทธศาสตร์ของสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง แล้วนำมากำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิต และประโยชน์ของโครงการที่จะได้รับให้สอดคล้องกันทั้งหมด จุดแข็งอีกด้านหนึ่งคือ ด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย มีวัตถุประสงค์ ผลผลิตชัดเจน ทำให้การวางแผนกิจกรรมเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย ส่งผลให้การกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกันไปด้วย ทั้งนี้เกิดจากการกำหนดแบบฟอร์มการจัดทำค่าของงบประมาณ และแบบฟอร์มการจัดทำโครงการประจำปีงบประมาณของกรมควบคุมโรคที่มีความชัดเจน รวมทั้งในแต่ละปีงบประมาณมีกระบวนการถ่ายทอดการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงที่ชัดเจน แต่จุดด้อยของการดำเนินงานโครงการฯ คือ ด้านผลผลิต (Product) พบปัญหาเรื่องการประเมินผลการใช้ประโยชน์ และการประเมินความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้ขาดข้อมูลที่จะนำมาใช้พัฒนางานด้านการจัดทำผลผลิตทางวิชาการในปีต่อไป

คำสำคัญ : โรคติดต่อนำโดยแมลง, ผลิตภัณฑ์วิชาการ, แบบประเมินโครงการ CIPP Model, ปัจจัยนำเข้า, บริบทสภาพแวดล้อม, ด้านกระบวนการ, ด้านผลผลิต

The Academic Products Development of Bureau of Vector Borne Diseases in relation to Department of Disease Control Standard.

Duangkamon Hathawee B.N.S, M.Sc.

*Bureau of Vector Borne Disease,
Department of Disease Control, Ministry of Public Health*

ABSTRACT

This study is part of the Routine to Research (R2R) program, using the project evaluation research method to demonstrate the development of academic products under standardization of the Bureau of Vector Borne Disease. The research evaluation was based on information collected between the years 2012 and 2017. CIPP Model by Stufflebeam was used as a research tool. This model's core parts are context, input, process and product evaluation. The research methodology included collecting information from documents and previous project evaluations done over the years. The research tools were the product development forms which had been adopted from the 2nd strategic report form, and the product evaluation form based on CIPP Model.

The result of this study indicates that the strength of the product development project is its Input. Sufficient budgeting for the project led to its successful outcome. The objectives of this project set by the Bureau of Vector Borne Disease and their context evaluation were fulfilled. When the objectives and outcomes met, the project would be likely to succeed. Another strength of the project is its Process. Once the objectives were set, planning was made related to those aims. Consequently, productivity was clearly processed. The indicators and evaluation were also clarified. The weakness of this product development project was its Product. Although the academic products were produced in relation to its objectives set by the Department of Disease Control, the products were not evaluated for their practicality and users' satisfaction. The lack of complete information may affect further development of academic products.

Key Words: *Academic Product, CIPP Model, Project evaluation research,
Context, Input, Process, Product*

บทนำ

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจส่วนหนึ่งในการพัฒนาวิชาการเพื่อการควบคุมโรคและภัยสุขภาพ โดยมีการศึกษา วิจัย พัฒนา รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ผ่านเครือข่ายนำไปเผยแพร่สู่ประชาชน โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณ กรมควบคุมโรคจะกำหนดยุทธศาสตร์ทิศทางการดำเนินงานในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคที่ปรับไปตามสถานการณ์โรค และจุดเน้นในการดำเนินงานต่างๆที่แตกต่างกันไป การพัฒนาวิชาการของกรมควบคุมโรคถูกกำหนดอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเป็นศูนย์กลางนโยบายมาตรการ นวัตกรรม ข้อมูลอ้างอิง และมาตรฐานวิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพของชาติที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งปรากฏในแผนยุทธศาสตร์ของกรมควบคุมโรคปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2559 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้ถูกปรับเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนานวัตกรรม มาตรการ มาตรฐาน และวิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ที่ผ่านมารกรมควบคุมโรคได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานสร้างผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และผลงานเหล่านั้นได้มีส่วนทำให้เกิดการพัฒนามาตรการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพมาเป็นอย่างดี โดยผลิตภัณฑ์หลัก หมายถึง นโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย มาตรการ มาตรฐาน คู่มือ แนวทาง หลักสูตร และผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ หมายถึง นวัตกรรม วิชาการ (องค์ความรู้ ผลการสำรวจ ผลการประเมิน รายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการประชุมวิชาการ ฐานข้อมูลวิชาการ ฐานข้อมูลเพื่อการอ้างอิง ฐานข้อมูลระบาดวิทยา)

สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงได้พัฒนาผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการตามยุทธศาสตร์ของกรมควบคุมโรคมาตลอด โดยหวังว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้จัดทำขึ้นมาเหล่านั้นจะถูกถ่ายทอดผ่านไปยังหน่วยงานเครือข่ายทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น รวมทั้งดำเนินการผลักดัน

ให้หน่วยงานเครือข่ายเหล่านั้นนำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการของสำนักฯ ไปดำเนินการถ่ายทอดให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ปัญหาเกี่ยวข้องกับโรคติดต่อนำโดยแมลงลดลงต่อไป ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2560 สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงได้จัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการออกมาจำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่มีการทบทวนและประเมินความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ทิศทางการดำเนินงาน และจุดเน้นของกรมควบคุมโรค งบประมาณที่ใช้กับผลผลิตที่ได้รับ รวมถึงแยกชนิดของผลผลิตที่จัดทำ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการที่สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงได้จัดทำขึ้นมาตลอด 5 ปี โดยใช้กรอบแนวคิด CIPP ของสต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)^{1,2} ในการประเมินผลโครงการที่จัดทำผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของการจัดทำผลิตภัณฑ์ และประโยชน์ต่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลงโดยรวม สำหรับผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ กำหนดกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการสร้างผลผลิตทางวิชาการ ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการพัฒนาผลผลิตทางวิชาการของสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ ผลการศึกษาบางส่วนจะเป็นข้อมูลนำเสนอผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจในปีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ ในปีพ.ศ. 2555 - 2560 โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP Model ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยประเมินผลมาเพื่อประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ ในปีพ.ศ. 2555-2560 เป็นการประเมินย้อนหลังจากข้อมูล

เอกสารที่มีอยู่ (documentary research) โดยมีการเก็บข้อมูล 2 ส่วนคือ ข้อมูลผลิตภัณฑ์หลัก และผลิตภัณฑ์วิชาการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560 และการประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP Model

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่จะใช้วิเคราะห์ ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการสำนักโรคติดต่อมาโดยแมลง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560 ทะเบียนคุมงบประมาณของสำนักโรคติดต่อมาโดยแมลง ข้อมูลโครงการจากระบบบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ กรมควบคุมโรค ข้อมูลความพึงพอใจจากรายงานผลสำรวจความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากการดำเนินงานตามตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ 2 ข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ จุดเน้นการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ จากเอกสารแนวทางการถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัดสู่หน่วยงานและบุคลากร กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560 รายงานประจำปีสำนักโรคติดต่อมาโดยแมลงปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560

2. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในรวบรวมข้อมูล

แบบเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ประกอบไปด้วย ชื่อผลิตภัณฑ์ ชนิดของผลิตภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์วิชาการหรือผลิตภัณฑ์หลัก) การดำเนินการตามมาตรฐานกรมควบคุมโรค กลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ การสำรวจความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ และแบบประเมินโครงการตามแนวทาง CIPP Model 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต

การประเมินรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ด้านละ 3 ข้อ ดังนี้

ด้านบริบท/สภาพแวดล้อมของโครงการ
ประเมินเรื่อง 1) โครงการสอดคล้องกับนโยบาย/จุดเน้นของกรมควบคุมโรค โดยประเมินถึงวัตถุประสงค์หรือ

ผลผลิตหรือประโยชน์ที่จะได้รับ มีสอดคล้องกับนโยบาย/จุดเน้น รวมทั้งมีความสอดคล้องกันทั้ง 3 เรื่องหรือไม่
2) ความต้องการ ความจำเป็นของการทำโครงการ โดยประเมินถึงการระบุสภาพปัญหาความต้องการ ความจำเป็น มีข้อมูลอ้างอิงที่ชัดเจนจากกรณีวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการทำโครงการหรือไม่
3) โครงการมีความชัดเจน โดยประเมินการระบุผลผลิตที่ได้ กลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ พื้นที่เป้าหมาย ช่วงเวลาที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่

ด้านความพอเพียงของทรัพยากร ประเมินเรื่อง

1) ความเหมาะสมของการใช้บุคลากร โดยประเมินถึงการระบุผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ร่วมดำเนินการจากภายนอกหน่วยงาน และมีการแต่งตั้งคณะทำงานหรือไม่
2) ความเหมาะสมของงบประมาณ ประเมินจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้ครบไม่มีการคืนเงิน
3) ความเหมาะสมของพื้นที่ในการดำเนินงาน โดยประเมินการระบุพื้นที่ที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน มีการระบุพื้นที่ที่จะใช้ทดลอง/ทดสอบการใช้ผลิตภัณฑ์ ระบุพื้นที่ที่จะนำผลิตภัณฑ์ไปขยายผล รวมทั้งระบุกลุ่มตัวอย่างหรือไม่

ด้านความเหมาะสมของกระบวนการจัดทำ

โครงการ ประเมินเรื่อง 1) มีการกำหนดกิจกรรมในโครงการชัดเจน โดยประเมินการระบุขั้นตอนการดำเนินการ การระบุช่วงเวลา ประเมินว่ากิจกรรมสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่
2) กิจกรรมในโครงการสอดคล้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานกรมควบคุมโรค ประเมินจากกิจกรรมในโครงการมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานกรมควบคุมโรค (แยกตามผลิตภัณฑ์ที่ผลิต) หรือไม่
3) กิจกรรมในโครงการมีตัวชี้วัดและการประเมินผลเหมาะสม ประเมินจากตัวชี้วัดของโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โครงการสามารถสะท้อนความสำเร็จโครงการได้ มีการวัดเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลาครบหรือไม่

ด้านความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ในการจัดกิจกรรม ประเมินเรื่อง 1) ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ประเมินจากผลผลิตที่

ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและสอดคล้องกับ
การแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์กรมควบคุมโรค และผ่าน
มาตรฐานทางวิชาการหรือไม่ 2) มีผลการประเมินความ
พึงพอใจ จัดเก็บจากสรุปผลการประเมินความพึงพอใจ
3) มีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ ประเมินจากการเผยแพร่
ผลิตภัณฑ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายว่ามีหลักฐานชัดเจนหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Content Analysis) ใช้ในการแยกผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์
ทางวิชาการ การดำเนินการตามมาตรฐานกรมควบคุมโรค
กลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดผลิตภัณฑ์
การสำรวจความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการจัด
ทำผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ ในภาพรวม รายปี รายด้าน และ
รายข้อ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโดยใช้
สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
โดยกำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ
ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
มาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
น้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
น้อยที่สุด

การแปลผล

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีการดำเนินงาน
ที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง การดำเนินงาน
ที่เหมาะสมที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง การดำเนินงาน
ที่เหมาะสมที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง การดำเนินงาน
ที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง การดำเนินงาน
ที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษา

จากข้อมูลพบว่า มีการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและ
ผลิตภัณฑ์ทางวิชาการจำนวน 15 เรื่อง โดยสำนักโรคติดต่อ
นำโดยแมลงจัดทำผลิตภัณฑ์ในประเภทผลิตภัณฑ์หลัก
มากที่สุด จำนวน 11 เรื่อง (ร้อยละ 73) โดยส่วนใหญ่
เป็นผลิตภัณฑ์หลักประเภท คู่มือ แนวทางในการดำเนิน
งานต่างๆ การประเมินผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มี
มาตรฐานของกรม 13 เรื่อง (ร้อยละ 87) มีการถ่ายทอด
ผลิตภัณฑ์ให้กลุ่มเป้าหมายจำนวน 14 เรื่อง (ร้อยละ 93)
และผลิตภัณฑ์ที่ไม่มี/ไม่พบการประเมินความพึงพอใจ
ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 80)
สำหรับปีงบประมาณที่มีการจัดทำผลิตภัณฑ์มากที่สุดคือ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสำนักโรคติดต่อภายในโดยแมลง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560

ปีงบประมาณ	ชนิดของผลิตภัณฑ์ (เรื่อง)		การผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (เรื่อง)		การถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมาย (เรื่อง)		การประเมินความพึงพอใจ (เรื่อง)		รวม
	ผลิตภัณฑ์หลัก	ผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ	ผ่าน	ไม่พบข้อมูล/ไม่ผ่าน	ถ่ายทอด	ไม่ได้ถ่ายทอด	ประเมิน	ไม่ได้ประเมิน	
2555	2	1	3	0	2	1	0	3	3
2556	1	1	2	0	2	0	1	1	2
2557	3	1	3	1	4	0	1	3	4
2558	2	0	1	1	2	0	0	2	2
2559	2	0	2	0	2	0	1	1	2
2560	1	1	2	0	2	0	0	2	2
รวม	11 (73%)	4 (27%)	13 (87%)	2 (13%)	14 (93%)	1 (7%)	3 (20%)	12 (80%)	15

การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์วิชาการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560 จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์ พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยด้านปัจจัยนำเข้า

มีความเหมาะสมมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.00$) ปัจจัยด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นอันดับน้อยที่สุดของการประเมินทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 3.40$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินความเหมาะสมภาพรวมของโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ

การประเมินโครงการ (N = 15)	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับที่
ด้านบริบทสถานะแวดล้อม	3.73	1.07	มาก	2
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.00	0.77	มาก	1
ด้านกระบวนการ	3.62	0.85	มาก	3
ด้านผลผลิต	3.40	0.96	ปานกลาง	4
รวม	3.68	0.79	มาก	

สำหรับการประเมินโครงการรายด้าน พบว่า
1. ด้านบริบทสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาหัวข้อ พบว่าโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ

มีความสอดคล้องกับนโยบาย/จุดเน้นของกรมควบคุมโรค และโครงการมีความชัดเจนในระดับมาก แต่เรื่องความต้องการ ความจำเป็นในการทำโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการด้านบริบทภาวะแวดล้อม

การประเมินโครงการ (N = 15)	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับที่
โครงการสอดคล้องกับนโยบาย/จุดเน้นของกรมควบคุมโรค	4.00	1.19	มาก	1
ความต้องการ ความจำเป็นของการทำโครงการ	3.33	1.11	ปานกลาง	3
โครงการมีความชัดเจน	3.87	1.18	มาก	2
รวม	3.73	1.07	มาก	

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยนำเข้าด้านการใช้บุคลากรมีความเหมาะสมในระดับมาก และปัจจัยด้านพื้นที่ในการดำเนินงานมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินโครงการ (N = 15)	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับที่
ความเหมาะสมของการใช้บุคลากร	3.93	1.22	มาก	2
ความเหมาะสมของงบประมาณ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
ความเหมาะสมของพื้นที่ในการดำเนินงาน	3.07	1.38	ปานกลาง	3
รวม	4.00	0.77	มาก	

3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า มีการกำหนดกิจกรรมในโครงการที่ชัดเจนและมีตัวชี้วัดในการประเมินผลที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่พบว่า กิจกรรมในโครงการมีความสอดคล้องกับดำเนินงานตามมาตรฐานกรมควบคุมโรคในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการด้านกระบวนการ

การประเมินโครงการ (N = 15)	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับที่
การกำหนดกิจกรรมในโครงการชัดเจน	3.80	1.20	มาก	2
กิจกรรมในโครงการสอดคล้องกับมาตรฐานกรมควบคุมโรค	3.07	1.03	ปานกลาง	3
ตัวชี้วัดและการประเมินผลเหมาะสม	4.00	0.66	มาก	1
รวม	3.62	0.81	มาก	

4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ในระดับมาก แต่ผลการประเมินความพึงพอใจพบการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุดเท่านั้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการด้านผลผลิต

การประเมินโครงการ (N = 15)	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับที่
ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้	4.33	0.90	มากที่สุด	1
มีผลการประเมินความพึงพอใจ	1.80	1.65	น้อยที่สุด	3
มีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์	4.07	1.28	มาก	2
รวม	3.40	0.96	ปานกลาง	

อภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์วิชาการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2560 จากการรวบรวม ข้อมูลผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ ผู้ศึกษา ได้ใช้ข้อมูลจากแบบรายงานยุทธศาสตร์ที่ 2 ของกรม ควบคุมโรคมาเป็นฐานข้อมูล แต่พบว่า การเก็บข้อมูลในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการให้คำจำกัด ความของผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้ศึกษาจึง ได้ปรับปรุงแบบรายงานขึ้นมาใหม่และแบ่งผลิตภัณฑ์เพียง 2 ผลิตภัณฑ์ คือ ผลิตภัณฑ์หลัก และผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ จึงเห็นได้ว่าการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการจัดทำ เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ หรือตัดสินใจควรมีค่า จำกัดความหรือเกณฑ์การจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจนตาม มาตรฐาน ISO 9001⁴ ไม่เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการ เก็บข้อมูลบ่อย เพราะต้องเสียเวลาในการจัดหมวดหมู่ หรือวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ก่อนนำไปใช้ได้ อีกประเด็นหนึ่ง ที่ควรคำนึงถึงคือ สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลงยังไม่มี การผลิตนวัตกรรมออกมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง นวัตกรรมไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งของที่จับต้องได้เท่านั้น นวัตกรรม ยังรวมถึง นวัตกรรมด้านบริการ นวัตกรรมกระบวนการ แนวคิดที่เกิดจากการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนาออกมา⁵ การสร้างนวัตกรรมจึงอาจจะต้องถูก ผลักดันให้เป็นจุดเน้นของการดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลง เพราะการดำเนินงานแบบ เดิมอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการลดโรคติดต่อฯ โดยแมลงในอนาคตได้

จากการประเมินมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ พบว่า มีผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานของกรมควบคุมโรค 13 เรื่อง (ร้อยละ 87) แต่เป็นการตรวจมาตรฐานด้วยตนเองของ

เจ้าของโครงการ โดยเทียบกับขั้นตอนขั้นต่ำในเกณฑ์การ พัฒนาผลิตภัณฑ์ฯ ของกรมควบคุมโรค จึงอาจจะ เป็นการประเมินที่ยังไม่น่าเชื่อถือนัก ดังนั้นใน ปีงบประมาณต่อไป ผู้รับผิดชอบโครงการจึงจำเป็นต้องนำเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์ฯ ของกรม ควบคุมโรคมาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมของ โครงการ รวมทั้งเมื่อได้ผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์แล้ว จำเป็น ต้องส่งผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านั้น เข้ารับการประเมินมาตรฐาน ของกรมควบคุมโรคทุกผลิตภัณฑ์ฯ

การประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ฯ จำนวน 15 เรื่อง มีเพียง 3 เรื่อง (ร้อยละ 20) เท่านั้น ที่มีข้อมูล การประเมินความพึงพอใจ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์ จึงควรกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตออกมาและผ่าน มาตรฐานทางวิชาการกรมควบคุมโรคที่ถูกถ่ายทอดไปยัง ผู้ใช้กลุ่มเป้าหมายแล้ว ต้องมีการประเมินการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ฯ เพื่อนำข้อมูลจาก ผู้ใช้ประโยชน์มาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ฯ รวมทั้งสามารถเก็บข้อมูล ความคาดหวังต่อการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ ในอนาคตอีกด้วย

การประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและ ผลิตภัณฑ์วิชาการ ผลการประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลัก และผลิตภัณฑ์ทางวิชาการโดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ของสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านบริบทสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

จากผลการประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของโครงการฯ กับนโยบาย/จุดเน้นของกรมควบคุมโรค ความต้องการ ความจำเป็นในการทำโครงการ และความชัดเจนของ

โครงการนั้น ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดทำโครงการได้คำนึงถึงนโยบาย จุดเน้นของกรมควบคุมโรคและยุทธศาสตร์ของสำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลง เช่นเดียวกับการประเมินโครงการควบคุมโรคอื่น เช่น การศึกษาของศีลธรรม เสริมฤทธิ์ และคณะ ในการประเมินประสิทธิผลการพัฒนาสถานบริการเชี่ยวชาญโรคเรื้อนในพื้นที่ 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 พบว่า การพัฒนาสถานบริการฯเหมาะสมกับสถานการณ์และจำเป็นต่อเครือข่ายการบริการโรคเรื้อน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์โรคเรื้อนเช่นกัน⁶ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ ผลผลิต และประโยชน์ที่จะได้รับให้สอดคล้องกันทั้งหมด จึงถือว่าโครงการนั้นมีโอกาสในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายของกรมควบคุมโรคและสำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงได้ ซึ่งความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายถือเป็นการประเมินที่มีความสำคัญยิ่ง คือ หากจุดหมายของโครงการไม่เหมาะสมแล้ว ผลการประเมินอื่นๆ ที่ตามมาก็ไร้ความหมายไปด้วย ดังนั้นการประเมินสิ่งแรกของโครงการโดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของโครงการว่าเหมาะสมสอดคล้องหรือไม่ จึงเป็นเหตุสำคัญที่จะทำให้การประเมินโครงการเกิดผลสำเร็จ⁷

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) จากผลการประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้บุคลากรงบประมาณ และพื้นที่ในการดำเนินงาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยในข้อคำถาม “ความเหมาะสมของงบประมาณ” พบว่าค่า $SD = 0.00$ นั้นเกิดจากการประเมินการใช้งบประมาณของโครงการว่าสามารถใช้งบประมาณตามเป้าหมาย ไม่มีการคืนงบประมาณซึ่งกรมควบคุมโรคได้มีการเร่งรัดอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายรวม โดยการถ่ายทอดเป็นตัวชี้วัดคำรับรองการปฏิบัติราชการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จึงทำให้อัตราการเบิกจ่ายเงินของโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายมาตลอด ในข้อคำถาม “ความเหมาะสมของการใช้บุคลากร” มีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาช่วยในการวางแผนทาง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาตลอดการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านั้น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตสามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานได้อย่างแท้จริง มีคุณภาพ และเชื่อถือได้ ซึ่งความรับผิดชอบหนึ่งของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการพัฒนาศักยภาพขององค์กร คือ การศึกษาวิจัย (Research) ผู้เชี่ยวชาญต้องสนับสนุนการทำวิจัยให้เกิดขึ้นในองค์กรซึ่งรวมถึงการสร้างความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งมีบทบาทในการประเมินผลการทำงานในองค์กร และสร้างหรือหาความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น⁸ สำหรับข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ “ความเหมาะสมของพื้นที่ในการดำเนินงาน” ซึ่งอาจเกิดจากการเขียนโครงการที่ส่วนใหญ่จะระบุเพียงพื้นที่ที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ บางโครงการมีการระบุพื้นที่ที่จะใช้ทดลอง/ทดสอบการใช้ผลิตภัณฑ์หรือในกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ไม่พบการระบุช่วงเวลาในการลงพื้นที่ที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จึงเป็นการระบุช่วงเวลาของการทำโครงการทั้งปี

ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) จากผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวางแผนโครงการฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์ผลผลิตชัดเจนทำให้การวางแผนกิจกรรมเป็นไปอย่างมีเป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ ส่งผลให้การกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกันไปด้วย เกิดจากการกำหนดแบบฟอร์มการจัดทำค่าของงบประมาณและแบบฟอร์มการจัดทำโครงการประจำปีงบประมาณของกรมควบคุมโรคที่มีความชัดเจนสอดคล้องกัน มีคำอธิบายของแต่ละหัวข้อการจัดทำแผนฯ รวมทั้งมีกระบวนการถ่ายทอดการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงที่มีชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ มีกลุ่มยุทธศาสตร์ที่ช่วยตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการ รวมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลที่เหมาะสมของแต่ละโครงการอีกด้วย เพราะการประเมินโครงการนับเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการทราบผลสำเร็จของการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับการ

ประเมินโครงการว่า การบริหารโครงการต่างๆไม่ว่าจะเป็นโครงการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง การปกครองก็ตาม จะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการประเมินโครงการ (Project evaluation) ที่เป็นระบบ คือ ผลจากการประเมินโครงการได้ทันทั่วถึง และเมื่อได้ดำเนินโครงการไปแล้ว ย่อมต้องการทราบว่าโครงการนั้นได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด คู่กับทุน และแรงงานที่ลงทุนไปหรือไม่⁷ ในหัวข้อ “กิจกรรมในโครงการมีความสอดคล้องกับมาตรฐานกรมควบคุมโรค” การประเมินพบว่า มีเพียง 3 โครงการจาก 15 โครงการที่มีกิจกรรมในโครงการฯ สอดคล้องกับมาตรฐานของกรมฯ ซึ่งการประเมินในส่วนนี้มีความขัดแย้งกับการประเมินในส่วนของโครงการฯ ที่ผู้รับผิดชอบโครงการประเมินโครงการด้วยตนเองว่าผ่านมาตรฐานกรมควบคุมโรคถึง 13 เรื่อง เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องผลักดันให้ผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ทางวิชาการที่สำคัญๆ ผลิออกมาทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการขอรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์กรมควบคุมโรค เพื่อให้ผู้ใช้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเชื่อมั่นต่อผลิตภัณฑ์ที่สำคัญๆ ผลิออกมา

ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ข้อคำถามเรื่อง “ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้” และข้อคำถาม “มีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์” ทั้ง 2 ข้อคำถาม มีค่าคะแนนประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม การประเมินผลที่ได้มาตลอดกระบวนการจัดทำโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ฯ ในแต่ละปีงบประมาณ ผลผลิตที่ออกมาจึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ รวมทั้งมีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ ซึ่งใช้วิธีการประชุมเพื่อถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ การส่งต่อผลิตภัณฑ์ผ่านหน่วยงานเครือข่ายเพื่อกระจายไปยังผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย และสุดท้ายคือ การเผยแพร่บนเว็บไซต์ห้องสมุด กรมควบคุมโรค จึงเห็นได้ว่าการถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ฯ มีความหลากหลาย แต่ยังคงมีข้อสังเกตว่า ในช่องทางการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ผ่านเว็บไซต์การ ต้อง

มีการวัดผลว่าสามารถถ่ายทอดลงสู่กลุ่มเป้าหมายได้จริงหรือไม่ควบคู่กันไปด้วย ในหัวข้อ “มีผลการประเมินความพึงพอใจ” พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื่องจากมีเพียง 3 ผลิตภัณฑ์ฯ ที่มีสรุปรายงานการเก็บข้อมูลความพึงพอใจที่ชัดเจน สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง จึงควรสำรวจความพึงพอใจ การนำไปใช้ประโยชน์ ความคาดหวังของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

ด้านข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์วิชาการ

1. การเก็บข้อมูลที่ต้องการนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลโรค ข้อมูลการดำเนินการต่างๆ ควรมีคำจำกัดความหรือเกณฑ์การจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการเก็บข้อมูลบ่อย แต่หากมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์หรือคำจำกัดความในการจัดเก็บข้อมูลต้องมีการชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ อีกทั้งข้อมูลเก่าที่เคยจัดเก็บนั้นก็ควรนำมาปรับปรุงให้เข้าเกณฑ์ใหม่เพื่อประโยชน์ของการวิเคราะห์ ไม่ควรทิ้งข้อมูลเก่าที่อาจจะ มีประโยชน์นั้นไป

2. การเขียนโครงการผลิตภัณฑ์ฯ ในปีงบประมาณต่อไป ผู้รับผิดชอบโครงการต้องนำเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์ฯ ของกรมควบคุมโรคมาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมของโครงการ เพื่อทำให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่จัดทำออกมานั้นได้มาตรฐานของกรมควบคุมโรค รวมทั้งเมื่อได้ผลิตภัณฑ์ฯ ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ต้องส่งผลิตภัณฑ์ฯ เข้ารับการประเมินมาตรฐานของกรมควบคุมโรคทุกผลิตภัณฑ์ด้วยเช่นกัน

ด้านการประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์วิชาการ

1. ด้านบริบทภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ควรสนับสนุนหรืออบรมการเขียนโครงการที่ถูกต้องให้กับผู้รับผิดชอบโครงการ โดยเฉพาะในส่วนของการเขียน

หลักการและเหตุผลของการดำเนินโครงการ เน้นให้ใช้ข้อมูล
อ้างอิงหรือข้อมูลทางสถิติมาใช้ประกอบการเขียนโครงการ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เรื่อง
การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการลงพื้นที่ อาจจะ
ต้องเพิ่มปฏิทินการปฏิบัติงานในรายละเอียดการเขียน
โครงการ เพื่อให้ทราบระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน
และสามารถดำเนินการประเมินได้เป็นระยะ

3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ควร
กำหนดให้โครงการที่ดำเนินการจัดทำผลิตภัณฑ์หลักและ
ผลิตภัณฑ์ทางวิชาการต้องนำขั้นตอนในเกณฑ์ประเมิน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์วิชาการของกรมควบคุมโรค มา
กำหนดเป็นกิจกรรมในโครงการที่จะดำเนินการในแต่ละ
ปีงบประมาณ

4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ควร
กำหนดให้โครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ในปีงบประมาณ
พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน ดำเนินการประเมินความพึงพอใจ
และการใช้ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ที่จัดทำขึ้นมาทุก
ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์รวมทั้ง
สามารถนำความคาดหวังของผู้ใช้บริการมาเป็นแนวทาง
ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ต่อไป

5. สำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงควรให้ความสำคัญ
กับการประเมินโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์ โดยนำ
ผลคะแนนการประเมินในทุกด้านตลอดจนนำจุดที่ต้อง
พัฒนาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปพิจารณาร่วมกันทั้งหน่วยงาน
เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการในปีงบประมาณต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การประเมินโครงการโดยใช้ CIPP Model
สามารถนำไปใช้ประเมินโครงการได้ตั้งแต่ระยะเริ่มจัดทำ
โครงการ ระยะดำเนินการโครงการ และระยะสิ้นสุดโครงการ

2. ควรเพิ่มการวิจัยเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์
ผู้บริหารหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำผลิตภัณฑ์
รวมทั้งผู้รับผิดชอบดูแลผลิตภัณฑ์โดยรวมในระดับกรม
ควบคุมโรค เพื่อหาข้อมูลแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์
ให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ
ประเภทนวัตกรรมให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงต้องสนับสนุน
หรือสร้างแนวทางกลไกให้บุคลากรได้ผลิตนวัตกรรมใน
การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออันตรายให้
มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกและสร้างความเปลี่ยนแปลงใน
การทำงานด้านเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออันตราย
แมลงให้ดีขึ้น

2. สำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลงต้องกำหนดให้
มีแนวทางในการประเมินผลผลิตภัณฑ์ที่ จัดทำขึ้นมา
ทั้งเรื่องการส่งเข้าประเมินมาตรฐานของกรมควบคุมโรค
ประเมินเรื่องการถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเรื่องการ
ประเมินการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์
ความคาดหวังของผู้ใช้ประโยชน์ต่อผลิตภัณฑ์ ที่พัฒนา
ขึ้นมาในอนาคต โดยต้องกำหนดแนวทางที่ชัดเจน และ
ดำเนินการประเมินเป็นประจำทุกปี และต่อเนื่อง นำข้อมูล
มาจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการเปรียบเทียบ
(Benchmark) ผลลัพธ์การดำเนินงานในแต่ละปี หรือ
เปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจฯ ต่างหน่วยงาน
(ที่มีภารกิจแบบเดียวกันกับสำนักโรคติดต่ออันตรายโดยแมลง)
เพื่อหาโอกาสในการปรับปรุงองค์กรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. เขาว์ อินโย. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนัก
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.
2. Stufflebeam DL. CIPP evaluation model checklist:
a tool for applying the CIPP model to assess projects
and programs [Internet]. 2015 [cited 2019 July 15].
Available from: https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u1158/2019/cippmodel-stufflebeam_2019_04_17.pdf
3. บุญชม ศรีสะอาด, บุญส่ง นิลแก้ว. การอ้างอิงประชากร
เมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วน ประมาณค่ากับกลุ่ม
ตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม 2557; 3(1): 23-5.

4. International Organization for Standardization. International Organization for Standardization 9001 Quality Management Systems requirements [Internet]. 2015 [cited 2019 Oct 4]. Available from: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:9001:ed-5:v1:en>
5. Smith David. Exploring Innovation. Berkshire: McGraw-Hill Education; 2006.
6. ศิลธรรม เสริมฤทธิ์รงค์, นัชชา พรหมพันธุ์, บุษัน เชื้ออินทร์. การประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาสถานบริการเชี่ยวชาญโรคเรื้อรังในพื้นที่ 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561. วารสารสถาบันบำราศนราดูร. 2562; 12(1): 44-55.
7. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2535.
8. สันตต์ เสริมศรี. บทบาทและความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญในงานด้านวิชาการ. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 2549; 4(1): 81-4.